

De witte rots

Van Anna Hope verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos *uitgevers*

Verwachting

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Anna Hope

De witte rots

Vertaald uit het Engels door
Gerda Baardman

Ambo|Anthos
Amsterdam

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten te regelen voor alle in dit boek opgenomen illustraties. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht zich alsnog tot de uitgever te wenden.

ISBN 978 90 263 5893 7

© 2022 Anna Hope

© 2022 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos uitgevers,
Amsterdam en Gerda Baardman

Oorspronkelijke titel *The White Rock*

Oorspronkelijke uitgever Fig Tree, an imprint of Penguin Books

Omslagontwerp Roald Triebels, Amsterdam

Omslagillustraties © Monica Alvarez (rots); © Holly & John /
The Rauschen Collection / plainpicture (vrouw);

© Terje Rakke / Nordic Life / plainpicture / ANP Photo (schip);

© Spitta + Hellwig / plainpicture / ANP Photo (kinderen)

Illustraties binnenwerk Josie Staveley Taylor

Foto auteur © Laura Hynd

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor mijn vader,
Tony Hope (1945-2020)

Inhoud

De schrijfster 2020 9

De zanger 1969 59

Het meisje 1907 93

De luitenant 1775 145

De witte rots 187

De luitenant 1775 191

Het meisje 1907 217

De zanger 1969 245

De schrijfster 2020 291

Noot van de auteur 313

Dankwoord 317

DE SCHRIJFSTER

2020

Ma-ham?

Ja schat?

Wist jij...

Wat?

Dat miljard veel meer is dan een ton?

Ja, klopt. Je hebt gelijk.

Ma-ham?

Ja schat?

Mag ik nog een film?

Het is heel warm achter in het busje.

Het dochtertje van de schrijfster heeft een headset op, hangt ongemakkelijk op de stoel naast haar moeder en staart naar het vuile scherm van de laptop, waarop een tekenfilm te zien is met drie als superhelden verklede kinderen. Ze hebben een totempaal met vleugels en een auto die kan vliegen. Hun vijanden zijn een jongeman met een grijze lok in zijn haar en een meisje op een hoverboard. Ze hebben zich vermomd als een

gekko, een uil en een kat. In deze aflevering raakt de jongen die als gekko is verkleed zijn stem kwijt, of hij vindt hem juist – dat weet de vrouw niet precies, al heeft ze vaak genoeg met een half oog meegekeken. Vijf afleveringen van de tekenfilmserie, haastig gedownload in een benauwde hotelkamer in Mexico-Stad, tien dagen geleden, meer heeft ze niet – meer heeft haar dochter niet nu ze is uitgekeken op de kleurboeken, het eten, het sap en de verhaaltjes – om haar aandacht af te leiden van de eindeloze weg.

De vrouw gaat verzitten en de kruimels van de zoute crackers vallen van haar schoot op de grond. Ze heeft een stijve rug. Haar huid is verweerd door de woestijn en haar lippen zijn gebarsten. Ze heeft de hele nacht klaarwakker met de andere elf inzittenden van het busje bij een kampvuur gezeten, honderden meters boven de zeespiegel in de bergen van de westelijke Sierra Madre. Voordat het licht werd hebben ze aarde over de sintels geschopt, hun bezittingen, slaapzakken, stoffige dekens en jassen, petten en tassen bij elkaar geraapt en samen met hun kinderen de berghelling af gedragen. Nu, na bijna zeven uur rijden door de naaldbossen en heuvels, verandert het landschap: ze zien palmen, bougainvilles, reclames voor Pacifico, het bier van de kust – zwierig, nautisch, een anker en de zee, omlijst door een reddingsboei – op de zijcanten van de *tiendas* langs de weg.

Ze zou eigenlijk moeten proberen even te slapen, maar op een aflevering van de tekenfilmserie volgde niet automatisch de volgende, dus als ze ging slapen zou ze na elf minuten weer wakker moeten worden. En dat zou waarschijnlijk erger zijn dan helemaal niet slapen. Bovendien zitten ze over een paar uur of misschien nog wel eerder niet meer in dit busje, want dan zijn ze op hun bestemming, een slaperig, oud koloniaal

stadje, en na het laatste stuk van de reis wacht hun een hotelkamer, een bed, airco, een koude Pacifico en eten. En dan misschien slaap.

Op de laptop rollen de credits voorbij. De vrouw drukt op pauze en trekt haar dochttertje naar zich toe. Het meisje spartelt tegen. Ze voelt erg warm aan. Haar wangetjes zijn rood. Haar adem ruikt gistachtig, naar ongepoetste tanden.

Wil je iets eten?

De vrouw buigt zich naar voren en wroet in de zijzak van de stoel. Weinig keus: crackers van de vorige dag, een appel, gekruide chips.

Haar dochttertje schudt haar hoofd. Haar glazige ogen dwalen weer naar het scherm. Melk, zegt het meisje. Mel-lek.

Ze lijkt alleen melk te willen drinken. Geen water. Havermelk als het er is, anders amandelmelk. Drie, vier, vijf keer per dag, uit een flesje. Daarom moet er vaak bij winkels langs de weg worden gestopt.

De melk is op, lieverd. We gaan zo stoppen en dan koop ik nieuwe. Beloofd.

Het gezichtje van haar dochter betreft. Zo te zien gaat ze huilen. Of ergens op slaan. Ik. Wil. Mel-lek, zegt ze.

Op deze reis, hier op het tweepersoonsbankje dat ze al die kilometers, al die uren op de eindeloze Mexicaanse snelweg hebben gedeeld, kijkt haar dochttertje meestal zo. Dat kan de schrijfster haar niet kwalijk nemen. Het grootste deel van deze reis voelt zij zich zelf ook zo.

Ik. Wil. Mel-lek. IK. WIL. MIJN. MEL-LEK.

Schattebout. We hebben geen melk. Dat zeg ik toch. Verhaaltje? probeert de schrijfster en ze grijpt naar haar e-reader.

Toen haar dochttertje nog heel klein was, is de schrijfster een keer met iemand mee geweest naar een opvoedcursus, en daar

werd de aanwezige moeders op het hart gedrukt dat ze niet moesten vragen maar meedelen, als een voldongen feit.

Kinderen krijgen veel te veel keuzes voorgelegd, zei de cursusleider. Dat is verwarrend. Hoe moeten zij nu weten wat ze vanavond willen eten? Wij denken dat we goede ouders zijn als we ze laten kiezen en alles als een vraag presenteren, maar het tegendeel is waar. Je moet het ze meedelen, niet vragen. Dat is fijner voor iedereen.

Dat heeft de schrijfster nooit helemaal onder de knie gekregen.

Nee! zegt haar dochtertje nu. Ze schudt haar hoofd. Niet verhaaltje. Film-pje. Ze is pas drie, maar zij heeft de kunst van het meedelen al goed in de vingers. De vrouw haalt haar schouders op. Ze kan het niet langer opbrengen om weerstand te bieden en dat weet haar dochter.

Oké, zegt ze en ze tikt op de touchpad. Oké.

Ze zoekt de volgende aflevering en de superheldenkinderen worden uit hun digitale sluimer gewekt, rennen over het scherm en laten stoomwolken in hun kielzog achter. Ze lijken in een Frans stadje te wonen, die kinderen, ze springen over rommelige grijze huizen met mansardedaken in het licht van een koude, noordelijke maan. Haar dochtertje zingt het titel liedje mee en roffelt met haar kuiten tegen de rand van het bankje.

Inooo-e-night u aaave e day... oooaahh ees eroes oo owooo de way Pj masks dudu Pj MASKS dududu...

Op de bank voorin draait de vrouw uit Senegal zich half om en glimlacht om het toonloze gezang. Door de opening tussen de stoelen ziet de schrijfster dat het dochtertje van de Senegalese diep in slaap tegen haar moeder aan ligt, met een glad, onbekommerd gezichtje en haar lippen een stukje uit elkaar.

De schrijfster zou veel over het moederschap willen leren,

bijvoorbeeld hoe de elegante Senegalese het voor elkaar krijgt haar dochtertje ook zonder beeldscherm deze hele eindeloze, zware reis zo rustig en stil te houden. Hoe ze erin slaagt vastberaden te blijven zonder te streng te zijn. Hoe ze nooit de volledige instorting nabij lijkt te zijn. De schrijfster zou ook graag leren hoe de Senegalese altijd als ze ergens stoppen op de onwaarschijnlijkste plekken meteen een pan met kokend water weet te vinden, dat ze dan in een teiltje giet om haar dochtertje te wassen.

De eerste keer dat de schrijfster dat zag gebeuren was ze sprakeloos bij de aanblik van het kleine meisje, midden in de woestijn tot haar knieën in die rode plastic teil. Ze had een leren koord om haar middel.

Is dat voor bescherming? vroeg de schrijfster verlegen.

Ja, zei de Senegalese, die haar dochter met vaardige, zekere handen waste en verder niets zei.

Waar tegen? had de schrijfster willen vragen.

En ook: *Waar kan ik zoiets vinden? Voor mijn dochter en voor mezelf?*

Maar ze vroeg alleen of ze het teiltje ook mocht gebruiken als de Senegalese moeder en haar dochtertje klaar waren.

Na het wassen werd de dochter van de Senegalese met zoetgeurende olie ingewreven en kreeg ze schone kleren aan, terwijl de dochter van de schrijfster meteen weer in het zand ging spelen – het dikke woestijnzand, een mengsel van zand en aarde, dat overal op en in ging zitten: in je haar, je kleren en je longen. Haar dochter is dol op dat zand – 's avonds bij het vuur wil ze met alle geweld op de grond slapen, niet veilig ingestopt in dekens en slaapzakken, zoals haar ouders. Als ze haar zin niet krijgt protesteert ze, schreeuwt, huilt en jammert ze. Zo ontstaat er een vreemd toneelstukje waar iedereen naar kijkt: de

schrijfster en haar man, die proberen hun kleine meid veilig in de slaapzak te lokken, weg bij de vlammen.

Terwijl die scènes zich afspelen, slapen de Senegalese en haar dochter overal doorheen, samen ingestopt in een deken op de grond, waar ze de hele nacht roerloos blijven liggen.

Buiten het busje schijnt genadeloos de zon. De hoge maïs werpt schaduwen over de zinderende bodem. De weg waarover ze rijden is nu kaarsrecht – die ochtend hebben ze een hele tijd een meanderende rivier gevolgd, de Grande de Santiago – maar na het laatste dorp zijn ze die overgestoken en nu laten ze hem verder zijn loop naar het noorden volgen.

Misschien hadden ze in het laatste dorp moeten uitstappen om melk in te slaan, maar toen sliep hun dochttertje; iedereen sliep, behalve de schrijfster achterin en haar man en de Mexicaan en de Colombiaan naast hem voorin. De mannen zaten te praten en omdat er geen muziek op stond kon ze alles horen – ze hadden het over iets wat niet lang geleden in de buurt van het rustige dorp was gebeurd: de leden van het Cartel Jalisco Nueva hadden blijkbaar met een raketwerper een politiehelikopter neergehaald. Dat bespraken de mannen zacht en nuchter terwijl het busje langzaam over de plaza reed, langs de kerk, langs de kleine kinderen in uniform die hand in hand van school naar huis liepen, hun rugzak dansend op hun rug.

La violencia, zei de Mexicaan voorin hoofdschuddend toen ze weer op de hoofdweg kwamen. Het was te veel – op de scholen, in de straten. Hij overwoog met zijn Senegalese vrouw en hun kind zijn geboorteplaats Guadalajara voor Spanje te verruilen.

Maar dat was ongeveer een uur geleden. Nu draaien ze voorin muziek en de sfeer is anders, feestelijk. Haar man praat, vertelt een verhaal, maakt handgebaren achter het stuur.

De schrijfster buigt zich naar voren en roept hem. Kun je even stoppen als je een OX XO ziet? De melk is op.

Maar haar man hoort haar niet: ze lachen allemaal om zijn verhaal. De Mexicaan lacht. Wie ook lacht: de jonge Française die achter de man van de schrijfster zit. De jonge Française is nog maar pas bij het gezelschap, ze heeft haar plaats in het busje sinds ongeveer een etmaal. Ze hebben haar in de bergen ontmoet, waar ze alleen reisde en onderzoek deed naar traditionele geneeswijzen voor een boek dat in Frankrijk moest verschijnen. Ze hebben haar uitgenodigd om met hen mee te reizen. Misschien heeft zijzelf, de schrijfster, het haar wel gevraagd, ze weet niet meer precies hoe het is gegaan, maar de jonge Française ging er moeiteloos op in, gooide haar benijdenswaardig lichte rugzak achterin en ging voorin zitten, waar koele lucht binnenkomt.

De schrijfster bestudeert de rug van haar man, de houding van zijn schouders, zijn elleboog over het open raampje. Hij is op deze reis weer gaan roken en er hangt voortdurend een sigaret tussen zijn vingers. Die versie van hem kent ze goed. Het is de versie die ze twintig jaar geleden heeft ontmoet, half gek, slapeloos, op het randje van alles, rokend alsof zijn leven ervan afhing.

Ze gaan uit elkaar, zij en haar man, na twee decennia samen.

Dat feit is nieuw.

Het is pas sinds een paar weken echt een feit. Daarvoor bestond de mogelijkheid – een mogelijke uitkomst, een van de vele. Maar nu lijkt het vast te staan.

Het verhaal kan op veel manieren worden verteld.

Een daarvan is dat ze uit elkaar gaan vanwege het berichtje dat hij haar die herfst dag, nog in Engeland, had gestuurd: *We moeten praten*. Toen ze het kreeg wist ze meteen twee dingen:

dat hij haar iets ging vertellen wat ze niet wilde horen en dat ze al wist wat dat was.

En zo was het ook gegaan.

Ze weet nog hoe haar lichaam reageerde, de hoge, snelle, bijna hijgende ademhaling. *Oké*, zei ze. *Wie?*

Ze herinnert zich dat ze niet bewoog toen hij klaar was met inventariseren, dat ze zo stil bleef zitten als ze kon terwijl ze de situatie overzag. Haar eerste gedachte was: *had erger gekund*. Het waren er eigenlijk niet eens zoveel. Op niet één van hen was hij verliefd. Er was niet één goede vriendin van haar bij. Ze waren geen van allen zwanger. Ze vroeg niet naar details, zoals ze ooit had gedacht dat ze misschien zou doen. Dat kon later wel. Ze geloofde toen zelfs dat er nog iets te redden viel.

Maar dat is natuurlijk maar één manier om het verhaal te vertellen. Er zijn er veel meer. Je kunt het ook vertellen vanuit de invalshoek van de jonge vrouw die in een kleine universiteitsstad in Engeland met haar man had geneukt – haar eigen liefdes, verlangens en behoeften. In een overmoedige bui zou je ook kunnen proberen het vanuit de invalshoek van hun bed te vertellen – het bed dat speciaal voor hen was gemaakt door een bevriende meubelmaker die wist dat ze zwanger probeerden te worden. Je zou het bed aan het woord kunnen laten – over al die verschillende nachten, al die verschillende vormen van liefde, verdriet, woede of smart en afwezigheid die het had gezien.

Of je kon gewoon toegeven dat het ingewikkeld ligt. Dat elk verhaal veel verschillende kanten heeft. En het daarbij laten.

De schrijfster buigt zich naar voren en tikt de Senegalese op haar schouder. Zou jij een boodschap aan mijn man kunnen doorgeven? We hebben melk nodig.

De Senegalese knikt, buigt zich naar de Française vóór haar, tikt haar op de schouder en gebaart naar de man, en de Fran-

çaise buigt zich op haar beurt naar voren en raakt de rug van de man aan. Hij draait zich half om en grijnst naar de Française, blij dat hij wordt aangeraakt. De Française gebaart naar achteren en het gezicht van de man verandert, betreft, neemt het masker van de ouderlijke verantwoordelijkheid aan.

Alles goed daar?

Melk, roept de schrijfster. Als je een oxxo ziet, kun je dan stoppen? De melk is op.

Oké.

En kan de airco aan? Het is zo heet achterin.

Haar man prutst aan de airco. Een stroompje koele lucht bereikt net de achterste bank.

Dank je.

Haar man praat alweer verder, pakt de draad op waar die was blijven liggen, vlecht de verschillende draden van zijn verhaal ineen, ratelt maar door, laat zijn beste Neal Cassady-imitatie zien en horen, hangt de populaire jongen uit terwijl hij rijdt.

Toen ze elkaar twintig jaar geleden ontmoetten, in een door zonlicht gestriemde jungle in Mexico, kwam het gesprek op boeken. Hij zei dat hij dol was op Kerouac – *dat stukje in On the Road waar ze Mexico in komen en alles gewoon... opengaat.*

Hij was toen al drie maanden in Mexico, een jonge universitair docent psychologie die het sjamanisme bestudeerde, wat voor hem betekende dat hij zich gestaag door alle aanwezige soorten psychedelische planten heen vrat. Het lijkt haast onwaarschijnlijk dat die jeugdige queeste van haar man in de loop van hun jaren samen tot een carrière is uitgegroeid. Om het jaar organiseert hij een congres op zijn universiteit waarbij wetenschappers en geleerden in groepjes serieus debatteren over de mogelijkheden van psychedelische planten voor de

westerse wetenschappen, waaronder de geneeskunde.

Serieuze mensen, die wetenschappers en geleerden, gelikte jonge mannen en vrouwen met aanstellingen als onderzoeker aan vooraanstaande universiteiten overal ter wereld. Ze lopen door binnentuinen te praten over hun onderzoek naar psilocybine en depressie. Naar ayahuasca en intergenerationele trauma's. Naar MDMA en PTSS bij Israëliëse en Amerikaanse veteranen. Ze beschikken over talloze data en hebben onderzoekslaboratoria, MRI-scanners en acroniemen te over. En ze worden door serieus geld ondersteund – van Silicon Valley en voormalige bankiers van Goldman Sachs.

Een nieuwe renaissance, zeggen ze, na de mislukte experimenten uit de jaren zestig. Nieuwe goudvelden, zeggen ze. Een nieuwe koloniatiegrens.

Maar de schrijfster vindt het ook problematisch, die toestroom van riant gefinancierden, dat ogenschijnlijk kritiekloze opzoeken van koloniatiegrenzen. De jongelui beroepen zich ook graag op de oude Grieken en vernoemen hun bedrijven naar mysterierelgies en initiatieriten uit de oudheid.

Op dit moment heeft haar man een sabbatical van zijn academische werk, gedeeltelijk gefinancierd door een Britse miljardair met spirituele interesses. De schrijfster is een keer mee geweest naar zijn huis: een groot landhuis met vijftig kamers, een eigen hertenkamp en een door Lutyens ontworpen tempel op het terrein. De miljardair had een aantal van de beroemdste vooraanstaande antropologen, cultureel historici, neuro-psychofarmacologen, etnobotanici en psychiaters uitgenodigd voor een symposium over de ontologische status van psychedelische ontmoetingen.

Ze was toen zestien weken zwanger, had al snel genoeg van de presentaties en verschanste zich 's avonds in haar kamer om